

III.

NA HERMA

Herma, Diova syna a Maiina, opěvuj, Muso,
Arkadie rodící brav a Kyllény pána,
rychlého posla bohů, ježž Diovi zrodila Maia,
nymfa vrkočů krásných, když s ním se spojila v lásce,
ostychuplná; v ten čas se stranila blažených bohů,
bydlíc v jeskyni stinné, kde dlíval v objetí lásky
s nymfou pletenců krásných syn Kronův za noci čiré,
zatím co velebná Héra se v sladký nořila spánek,
bohům nesmrtelným jsa skryt i smrtelným lidem.
Když pak přišel již čas, kdy vůle velkého Dia
měla se splnit a jí stál na nebi desátý měsíc,
na světlo přivedl věc a zjevným se stalo to dílo.
Tehdy zchytralého a lstivého zrodila syna,
jenž měl kořistit, odhánět skot a sny také vodit,
po nocích slídit a číhat u dveří, zakrátko měl pak
mezi věčnými bohy též slavné dokázat činy.

Ráno se zrodil a v polední čas hrál na svoji lyru,
večer pak ukradl krávy, to stádo Apollónovo,
ve čtvrtý měsíce den, kdy ho zrodila velebná Maia.
Z nesmrtných matčiných útrob když vyklouzl, nezůstal
potom

nijak dlouho jen tak v své svaté kolébce ležet,
nýbrž vyskočiv z ní, šel hledat Foibovy krávy.
Sotva překročil práh a vyšel z klenuté sluje,
našel ve chvíli želvu, již nesmírné bohatství získal.

Hermés tu první z želvy si zpěvný sestrojil nástroj.
U vrat, jež do dvora vedla, mu náhodou do cesty přišla,
vznosně našlapujíc; tam před domem právě se pásla
na trávě bujně vzrostlé. Syn Diův nosící štěstí,
jak ji spatřil, se zasmál a ihned promluvil takto:

Milé to znamení pro mne a prospěšné, nepřejdu
přes ně!

Vítej, podobou sličná, ty hostiny družko a tance,
k radosti mé ses tu octla. Kdes na sebe vzala tu krásu,
ozdobnou skořápku lesklou, ty, želva žijící v horách?
Teď si tě odnesu domů, však budeš mi k užitku jistě;
nedám tě jen tak pryč, ty mně teď posloužíš nejdřív.
Líp je držet se doma, dlít venku na újmu bývá;
budeš ty, na živu jsouc, jen pomáhat škodlivé síly
odvracet, ale když zhyneš, pak zpívat mohla bys krásně.

Tak tedy řekl a hned vzav želvu do obou rukou,
nazpět do domu kráčel s tou sobě přemilou hračkou.
Nožem z oceli sivé tam želvě bydlící v horách
uřezal údy a vydlabal vše, co živé v ní bylo.
Tak jako myšlenka rychlá když muži pronikne hrudí,
na jehož hlavu se četné a těžké starosti hrnou,
rázem pak z očí jeho se rozletí pohledy bleskné,
zároveň slovo i čin tak vymýšlel proslulý Hermés.

Nařezal ze třtiny hůlky, jež odměřil, po hřbetě
želvy
skořápkou prostrkal všecky a konce přivázal k sobě.
Přes ně s důmyslem vlastním pak natáhl hovězí kůži,
na to dvě ramena vsadil a příčkou spojil je obě,
na ní pak z ovčích střev strun sedm k souladu napjal.

Když tedy půvabnou hračku tak upravil, tepátkem
v struny

po řadě poklepával a nástroj pod jeho rukou
hlasně se rozezvučel; k těm zvukům bůh lahodně
zpíval,

sama jak píseň se rtů mu plynula, jako když sbory
jinochů o slavnostech se navzájem úštipky škádlí.
Pěl, jak se Kronovec Zeus a s krásnými opánky Maia
důvěrně stýkávali a v lásce se družili k sobě,
hlučně hlásaje též své vlastní zrození slavné;
velebil nymfíny služky a skvělé obydlí její,
trojnože zdobící dům a hojné měděnce lesklé.

O všem tom ještě zpíval a v mysli již jinou věc
chystal.

Vydutou loutnu z želvy si nesl domů a tam ji
v božské kolébce schoval; však že se mu zachtělo masa,
ze síně vonné ven zas na zvědy vyběhl hbitě,
náhlou osnuje lest, jak podobné provádět znají
taškáři obmyšlející lup v čas temnoty noční.

Hélios od zemské dráhy se nořil již do Ókeanu
se svými oři a s vozem, když Hermés v dychtivém
spěchu
přicházel k stinným horám, kde v píerské krajině
míval

stáje své žírný skot, jenž náležel blaženým bohům,
spásaje rozkošné louky, jichž trávu neseče nikdo.
Tehdy zrozenec Maiin, vrah Argův bystrého zraku,
padesát bučivých krav tam oddělil z celého stáda.
Klikatě hnal je přes pláň písčitou, aby tak stranou
odvedl jejich stopy, a lstivé jsa pamětliv šalby,
obrátil otisky kopyt, že z předních učinil zadní,
ze zadních zase přední, sám čelem naproti kráčel.
Na břehu písčném tam hned z rákosí sandály pletl,

umělé nad pomyšlení, kus podivuhodného díla,
stahuje větévky k sobě i z tamaryšku a z myrty.
Náruč čerstvého proutí tak v pevné pletivo svázav,
vhodné sandály z něho i s listím větví si dobře
zespod na nohy připjal; ty smýkal pak slavný vrah

Argův

z Píerie dál s sebou a řádně se vyhýbal cestě;
spěchalť a dalekou dráhu si vlastním způsobem

zkrátil.

Když již přicházel na pláň, skrz travnatý Onchéstos
míře,
zpozoroval ho stařec, jenž v kvetoucí vinici kopal;
toho oslovil dřív syn přeslavné Maie a pravil:

Starče, jenž s ohnutým hřbetem tu révám zkypruješ
půdu,

budeš ty obtížen vínem, až tohle všechno dá plody!

Nevidět chtěj však, cos viděl, a neslyšet, co jsi tu

slyšel,

jak bys byl hluchý, a mlč, ať tvého cos netrpí škody.

Promluviv takto hnal dál zas v houfu loudavé krávy.
Přes mnoho stinných hor a úvalů s ozvěnou hlučnou,
přes mnoho květnatých rovin tak přešel přeslavný

Hermés.

Větší díl božské noci, jež tmou mu pomocna byla,
docházel konce a ráno se blížilo, budící k dílu,
ještě však na svou hlídku si vystoupila Seléné jasná,
Pallanta vládce dcera, jenž Megamédem byl zplozen.
Tehdy statný syn Diův již přiháněl k Alfeiu řece
krávy širokých čel, jež odvedl z Foibova stáda;
zůstaly bez únavy, když k stáji s vysokým krytem
přicházely a k žlabům, jež stály před bujnou loukou.

Nechal bučivý skot se po vůli napásti travin,
potom je rozptýlené zas v hromadu do stáje sehnal,
ještě co zrosený jetel a sladký žvýkaly šáchor.
Venku si nanosil dříví a zkoušel rozdělat oheň.
Z vavřínu silnou vzal větev a točil jí, sevřenou v pěsti,
ve dřevě marhaníku, až horký vyrazil závan.
Hermés tak oheň tehdy i křesadla vynašel první.
Mnoho pak suchých dřev si nabrav do jámy v zemi,
z hromady přikládal víc a víc, až zasvítit plamen,
daleko vysílaje žár ohně, jenž mohutně hořel.
Slavného Héfaišta silou se oheň rozmáhal a zatím
Hermés ze stáje táhl dvě lesklé bučící krávy
blízko k ohništi ven — tak velikou oplýval silou;
povalil obě na zem, až supěly, ležíce nznak,
nahnul je zvrácené na bok a pak jim probodl páteř.
Nezastaviv se v díle hned tučné nakrájel kusy,
na rožně z tenkých dřev je napíchal, pospolu potom
pekł úkrojky masa i na poctu hřbety i černou
vnitřnostmi sevřenou krev; to na místě zůstalo všecko.
Stažené kůže zvířat však rozprostřel po drsné skále,
jakož do dneška ještě tam trvají po dlouhé věky,
svědkové dávných dob, tak napořád; potom však

Hermés

odtáhl s radostnou myslí ty kusy tučného masa
na hladkou plošinu skalní a dvanáct nařezal dílů,
losem rozdělených, by každý byl bezvadnou poctou.
Pocítil slavný Hermés chuť na maso z oběti této,
neboť ho, ač byl bůh, tak libá dráždila vůně;
mužný však jeho duch se přece jen ovládnout nedal,
třebaže velmi toužil je vpustit v božské své hrdlo.
Všecky ty kusy s tukem tam do stáje s vysokým stropem

složil a pak je rozvěsil výš, aby památkou byly
čerstvé krádeže té; pak suchá naloživ dřeva,
spaloval v žáru ohně vše zbylé, nohy a hlavy.

Potom když vykonal bůh to všechno, jak bylo třeba,
zahodiv sandály své až v hluboké Alfeia víry,
uhášel řěravé uhly a pokrýval černý prach pískem
v krásném Selény světle, jak svítilo ve zbytku noci.
K ránu pak přišel zpět zas k jasným vrcholům hory
Kyllénské a tou cestou ho nepotkal, jak byla dlouhá,
ani z blažených bohů ni z lidí smrtelných nikdo,
aniž kde zaštěkal pes. Tu rychlý Diův syn Hermés,
přinášející štěstí, se smrštil a otvorem pro klíč
jako podzimní vítr, jak mlha se do síně vtáhl.
Mířil jeskyní dál a do skvělé komnaty vstoupiv,
zticha šel, bez dupání, jak z podlahy vzbuzeno bývá.
Hbitě pak do kolébky zas vklouzl, a okolo plecí
zahalen ve své plínky, tak ležel jak maličké děčko,
u kolen v dosahu dlaní si s plenou pohrával klidně,
levou pak paží k sobě svou milou lyru si tiskl.
Před božskou matkou však neskryl se bůh, a pravila

k němu:

Copak, ty tichošlátku, kdes byl a odkud se vracíš,
nestoudný, takhle v noci? Už vidím věru, že spíše
v moci Létina syna, jenž kolem žeber tě sevře
do svých nezdolných pout, se dostaneš ze dveří domu
nežli že dál budeš v úvalech hor své loupeže páchat.
Klid' se mi odtud zas! Ba, k soužení zplodil tě otec
velkému smrtelným lidem a rovněž nesmrtným bohům.

Na to zchytralou řečí jí Hermés odvětil takto:
Copak mě, milá matko, tak plísniš, jak maličké děčko,
které pravidel krásných má plno vštípeno v mysl,

chlápečka plného strachu, jenž matčiných výtek se
hrozí?

Však já nejlepší způsob už najdu, jak o sebe sama
pořád se budu starat i o tebe; nesnesem přece,
abychom, jak ty kážeš, zde zůstávali a z bohů
sami snad neměli darů a nebyli vzývání lidmi.
Líp je po všechen čas tam v bohatství, v hojnosti všeho
s nesmrtelnými bohy být ve společnosti než doma
v šeré jeskyni trčet. Mé místo jaké tam bude?

Jakou má Apollón poctu, i já chci takové dojít.
Kdyby však otec Zeus mi nechtěl té hodnosti dopřát,
zkusím, což zmohu sám, být aspoň lupičů vládcem.
Jestliže přec mě vyslídí on, syn přeslavné Léty,
jiného, myslím, něco a horšího ještě ho potká:
do Pýthu půjdu, kde velký má dům, a do toho vniknu;
trojnoží krásných a kotlů si odtud naberu hojnost,
hromadu zlata též a z lesklého železa věci,
k tomu i mnoho rouch; to uvidíš, budeš-li chtíti.

Taková byla slova, jež promlouvali tam k sobě
bouřného Dia Kronovce syn a velebná Maia.

Zora, jež vodí ráno, zas lidem vracejíc světlo,
z hlubin Ókeanu již stoupala. Apollón zatím
k Onchéstu, k luznému háji se blížil, zasvěcenému
burácivému Zemětřasu; tam zastihl starce
u vinice blíž cesty, kde tažné své dobytče pásł.

K němu se obrátil dřív a pravil syn přeslavné Léty:

Starče, jenž zbavuješ trní kus Onchéstu travinatého,
z Píerie jdu sem a krávy ze stáda hledám —
samé kravky to jsou a všecky s křivými rohy;
jediný v stádě byl býk, ten pásł se opodál, černý,
čtyři pak za nimi psi vždy chodili jiskrných očí,

statní jak chlapi a svorné myslí; ti zůstali spolu
na místě, psové i býk, což div je veliký věru,
krávy však z měkké louky, když zacházelo již slunce,
někam se zatoulaly až daleko od sladké pastvy.
Pověz mi, letitý starče, zdas ty snad člověka viděl,
s takovým stádem krav se touto ubírat cestou.

Odpovídaje jemu děl stařec taková slova:

Těžká věc je, můj milý, co člověk očima spatří,
všecko to povědět potom, vždyť mnoho chodců tu
přejde,

někteří se špatnými jdou úmysly, někteří ovšem
s dobrými zas — je těžko si dobře každého všimnout;
já pak po celý den až do slunce západu pořád
na svahu vinice své jsem překopával tu půdu.

Zdá se mi, nevím však dobře, že přece jsem zahlédl
chlapce —

takový nějaký kluk — ten hnal tudy rohaté krávy,
docela ještě dítě; měl prut a šněroval cestu,
pozpátku tlačil je vpřed, sám čelem se naproti držel.

Vyslechnuv starcovu řeč, bůh rychleji dál šel tou
cestou.

Ptáka mohutných křídel vtom spatřil a znamení poznal,
jistě že zlodějem bylo to dítě Kronovce Dia.

Nemeškal Apollón Foibos, syn Diův, a pospíšil ihned
do Pylu posvátného dál hledat loudavé krávy,
kolem širokých plecí jsa temným zahalen mrakem.

Tam hned uviděl stopy a takto promluvil k sobě:

Ejhle, jaký to div tu spatřuji očima svýma!

Zřejmě zde tyto stopy jsou od krav s přímými rohy,
avšak jsou obráceny tam k louce květnaté nazpět.

Tyhle pak šlépěje přece ni mužské nejsou ni ženské,

ani od šedých vlků ni od medvědů ni od lvů,
ani kosmatý Kentaur to nebyl, myslím, co nejspíš
hbitýma nohama svýma tak hrozná šlápota dělá;
divné jsou z jedné strany, a ještě divnější z druhé.

Po těchto slovech Foibos, syn Diův, se do výše
vznesl.

Přišel pak na Kyllénu, tu horu obrostlou lesem,
k oné až skalní sluji, kde božská zrodila nymfa
v stinném úkrytu synka, jenž Kronovcem Diem byl
zplozen.

Po celé posvátné hoře se šířila líbezná vůně,
v stádech pak štíhlý brav se pásal na bujné trávě.
Překročiv kamenný práh tam dovnitř jeskyně šeré
spěšnými kroky vstoupil sám Apollón, nemylný střelec.
Jakmile Diův a Maiin syn to poznal, že přišel
Apollón, svémocný bůh, a pro skot že je pln hněvu,
hlouběji do vonných plínek se schoulil; jak řeřavý
uhel,

zbylý z hromady dřev, se pod vrstvou popela skrývá,
tak se schovával Hermés, když Apollóna tam zhlédl.
Honem hlavu, ruce i nohy příkrčil k sobě,
jakoby, poprvé teprv vykoupán, usínal sladce;
vskutku však dobře bděl a v podpaží držel svou lyru.
Diův a Létin syn však neklamně poznal v tu chvíli
překrásnou horskou nymfu i jejího milého synka,
malé to děcko tam, jež vželo v zábalu klamném.
Když se rozhlédl po všem, co velký příbytek skrýval,
uchopiv lesklý klíč, tři komory otevřel nejdřív,
zásob nektaru plné a líbezné ambrosie;
bylo tam nahromaděno i zlata mnoho i stříbra,
bělostných nymfiných rouch i jiných nachové barvy,

jaká blažení bozi v svých posvátných chovají síních.
Když v tom příbytku velkém již všechny prohlédl kouty,
ozval se Létin syn a k slavnému Hermovi pravil:

Kloučku, jenž v kolébce ležíš, ty o mých kravách
mi pověz,
rychle — sic poznáš hned, jak zle my se rozejdem
spolu.

Mocí tě chopím a svrhnu tam, kde je Tartaros
chmurný,
v podsvětí bezútešné a hrozné, a na světlo odtud
ani tvá matka, ni otec tě nevysvobodí, jen stále
pod zemí bloudit budeš a maličkým můžeš tam
vládnout.

Zchytralou řečí jemu hned na to odvětil Hermés:
Jaká to, synu Létin, jsi promluvil nevlídná slova?
Pročpak přicházíš sem, když hledáš polní své krávy?
Neviděl jsem je vůbec ni neslyšel odjinud o nich,
nemohu proto dát zprávu a získat snad odměnu za to.
Vypadám já jako silák a chlap, co dobytek honí?
To přece není pro mne, spíš o jiné věci mám zájem:
hledím si svého spánku a mléka z matčina prsu,
plínky si na tělo žádám a vlašnou příjemnou koupel.
Raděj ať nikdo nezví, proč naše rozepře vznikla!
Veliký podiv, myslím, by vzbudilo ve sboru bohů,
sotva zrozený hošík že prošel předsíní domu
se stádem polních krav — jak nemístné řeči to mluvíš!
Nožky, včera se zrodil, mám jemné a půda je drsná.
Chceš-li, přísahu velkou ti při hlavě otcově složím.
ručím ti, ani já sám že ničím nejsem v tom vinen,
ani jsem nespátřil toho, kdo vaše snad ukradl krávy,
aťsi jsou jakékoli; jen tuhle zvěst o nich slyším.

Takto mu řekl a chytře zpod víček očima blýskal, obočí nadzdvihuje jen sem tam se díval a přitom, jako by zbytečnou poslouchal řeč, si hlasitě hvízdal.

Apollón, jistý střelec, se srdečně zasmál a pravil:

Ó, ty kvítko, ty úskočný taškáři! Věru bych soudil, žes ty častěji už se do domu s pohodlím pěkným za noci vkradl a oškubal víc než jednoho muže, bez hluku sbíraje v domě svůj lup, když hovoříš takhle. Mnohého pastýře venku ty také zarmoutíš těžce někde v úvale horském, až žádost po mase cítě, budeš potkávat toulavý skot nebo vlnaté ovce. Teď tedy, nechceš-li dnes si naposled ve spánku hovět, z kolébky pěkně už vyskoč, ty noční temnoty druhul Budeš mít v budoucnu jistě tu čest mezi nesmrtelnými, zlodějů nejvyšším pánem být nazýván po všechny časy.

Řekl to, popadl chlapce a chtěl ho násilím odnést. Silný Hermés však vtom, jak Foibos ho v rukou svých zdvíhal,

honem si usmyslil něco a znamení ze sebe pustil, drzého sluhu břicha, co neslušná hlášení dělá, vzápětí pak i kýchl. Jak uslyšel Foibos ty zvuky, nechal slavného Herma a z rukou na zem ho pustil. Sedl si proti němu, ač další byl žádostiv cesty, slovy pak posměšnými zas takto oslovil Herma:

Neboj se, děťátko v plenkách, ty synku Diův a Maiin, však já nakonec přece své krávy mohutných šíjí při těchle znameních najdu a ty mi ukážeš cestu.

Tak mu řekl. Však Hermés se rychle vzchopil

a vážně

k chůzi se měl; jen dlaněmi obě přikláněl uši, plecemi v plínkách věze, a těmito slovy se tázal:

Kam mě chceš, Svémocný, nést, ty z bohů
nejhněvivější?
kvůli nějakým kravám se zlobíš a takhle mě týráš?
Achich, ať zhyne rod skotu! Vždyť já jsem žádné tvé
krávy

ani sám neukradl, ni jiného neviděl krást je,
atši jsou jakékoli; jen tuhle zvěst o nich slyším.
Předlož Diovi otci tu při a rozsudek přijmi!

Zevrubně o všem zvláště se domlouvali pak spolu
Hermés, pastevec ovcí, a slavný rozenec Létin,
různé byli však myslí; z nich Apollón, upřímně mluvě,
s právem z krádeže krav se pokoušel usvědčit Herma,
ten zase vytáčkami a chytrácky hladkými slovy
stříbrolukého boha se napořád namáhal klamat;
když však shledal, že lstivost tu proti chytrosti stojí,
potom písčitou cestou již krácel čiperně dále
napřed sám a za ním šel zrozenec Diův a Létin.
Oba ti synové skvělí tak rychle k vrcholu došli
Olympu plného vůně a k sídlu Kronovce Dia;
tam totiž ležely váby, jež spor jim rozhodnout měly.
Na sněžném Olympu zdvihl se ruch a bohové věční
sešli se hned, jak zlatotrúnná se zjevila Zora.

Stanuli tehdy Hermés a Apollón stříbroluký
před trůnem otce Dia; tu tázal se jasného syna
zvysoka hřmící Zeus a promluvil těmito slovy:

Jakou pak si to, Foibe, sem vedeš výtečnou kořist,
nedávno zrozené klouče, jež tady jak hlasatel stojí?
Toť asi vážná věc, jež před sbor bohů tu přišla.

Svémocný Apollón vládce pak takto promluvil
k němu:
Uslyšíš, otče, hned, že maličkost není, co řeknu,

přes ten tvůj posměch, jak já jen sám bych si kořisti
hleděl.

Tohohle kloučka zde jsem objevil po delší cestě
v úkrytu kyllénských hor: je to lupič nadmíru smělý,
lstivý, jak aspoň já jsem jiného nepoznal z bohů
ani z kdejakých lidí, co na zemi loupeže páší.
Ukradl z louky stádo mých krav, pak po břehu moře
mohutně hučícího je s večerem odháněl odtud,
přímo do Pylu míře. Tam stopy zřít bylo dvojí,
podivné k užasnutí, jak zloboha dovedné dílo:
kravské šlépěje totiž se v černém jevíly prachu,
mířící naproti louce, jež květnatou pastvou jim byla;
sám pak záhadný honec, ten ani po nohou prostě,
ani snad po rukou nešel tím místem s písčitou půdou,
jakýsi jiný měl nápad a prošel celou tu dráhu,
jak by kdo na mladých stromcích s tak hroznou
šlápotou chodil.

Dokud odháněl skot jen po té písčité půdě,
docela zřejmě v prachu se značily veškeré stopy;
když však tu dlouhou dráhu, jež vedla pískem, tak
přešel,
nebylo na tvrdé půdě již ani šlépěje kravské,
ani ty jeho dál znát, však smrtelník jakýs ho viděl
tamtudy přímo k Pylu hnát krávy s širokým čelem.
V tichosti lup svůj zavřel a potom, když provedl
veskrz
všecky ty kejkle s cestou hned na tu, hned na onu
stranu,
v kolébce zase ležel, tak s temnou splýváje nocí
v zášeří pochmurné sluje, že ani bystrým svým
zrakem

orel by ho tam nebyl postřehl; dlouho si potom rukama protíral oči, v své mysli chystaje šalbu. Honem pak začal sám vést rovnou takové řeči:

Já nic neviděl, neslyšel nic, ani nezvěděl jinde, ani nic nemohu udat a získat odměnu za to.

Přednesl takto svou při a usedl Apollón Foibos. Hermés pak před sborem bohů zas jinou promluvil

řecí,
pravici k Diovi vztáhnuv, jenž všechněch bohů je pánem:

Já teď, otče můj Zeve, ti jistou vypovím pravdu; vždyť já neumím lhát a věru jsem neznalý klamu.

Přišel on dnešního rána, tak právě s východem slunce, tam, kde je příbytek náš, prý hledaje loudavé krávy.

Žádné k důkazu bohy si nevedl, očitě svědky, jenom vší mocí chtěl a poroučel, abych vše vyznal, hroze mi neustále, že do Tartaru mě svrhne;

ovšem, když sám se skví tak skvostného jinošství květem,

kdežto já včera jsem teprv se narodil — však to ví dobře —

aniž mám siláka vzhled a chlapa, co dobytek honí.

Věř mi, jestliže ke mně se hlásíš jako můj otec,

že jsem nezahnal krávy k nám domů — tak zdar ať je se mnou! —

aniž jsem překročil práh, to svatou pravdu ti říkám.

Hélia v úctě mám velké a rovněž ostatní bohy,

tebe mám rád a jeho se bojím; ty sám to víš také,

v tom že já viníkem nejsem. A přísahu na to chci složit

při této bráně bohů, jež nádherou svítí, že nejsem.

Však já mu bohdá jednou to kruté stíhání splatím,
třebaže on je silný; ty přej však teď pomoci mladšími

Pošilhávaje stranou tak zrozenec kyllénský mluvil;
neshodil dosud plínky a loktem k tělu je tiskl.
Zasmál se hlasitě Zeus, když viděl chlapce, jenž spáchav
s kravami chytrácký pych, teď dovedně zapírá vinu.
Nařídil oběma synům, by svornou majíce mysl,
odešli spolu hledat a vést že má průvodce Hermés;
beze vší zlomyslnosti ať sám pak ukáže přímo
místo, na kterém ukryl ty krávy mohutných šíjí.

Kynul Kronovec hlavou a poslechl proslulý Hermés;
vůle bouřného Dia to snadno zajisté zmohla.

Hned se vydali oba, ti Dioví synové skvělí,
do Pylu písečného, až k brodu Alfeia přišli,
přes pole potom a luka až k stáji s vysokým krytem,
v které dobytek míval svůj útulek pro dobu noční.
Zatím co Hermés sám tam do skalní jeskyně vstoupil,
krávy mohutných šíjí pak vyháněl na světlo denní,
zahlédl, popatřiv stranou, syn Létin na drsné skále
stažené kravské kůže a hned se otázal Herma:

Jak jsi, ty úskočníku, jen mohl zabít dvě krávy,
sotva jsi na svět přišel a ještě máš na bradě mléko?
Žasnu, co síly budeš mít později; toť ani věru
nemusíš valně už růst, ty kyllénský synáčku Maiin.

Vzápětí po těch slovech si pevnou upletl houžev
z vrbových prutů a Herma hned svazoval silnými pouty;
vazba však nevydržela a daleko padaly pruty
uvolněné, hned v zemi se ujímaly a rostly
na místě kolem nich a spolu se proplétajíce
rychle se šířily dál i přes nohy celého stáda
po vůli Herma s myslí šalebnou; spatřiv to Foibos,

úžasem nad tím byl jat. A tehdy silný vrah Argův
po straně místem se bystře rozhlédl, očima blýskal
.
před ním ukryti hleděl. Pak syna přeslavné Léty
snadno, jak sám již chtěl, si usmířil přes jeho přísnost.
Vzav totiž lyru svou a tiskna ji k levému lokti,
tepátkem struny zkoušel a nástroj pod jeho rukou
hlasně se rozezvučel. V tu chvíli se Apollón zasmál,
radosti pln, jak v srdce mu proniklo líbezné znění
hlaholu čarovného, a sladká ho jímala touha,
když mu tak naslouchal; zatím syn Maiin na svoji lyru
zvučněji hraje, již směle se postavil po levém boku
Foiba Apollóna a k jasným průvodním zvukům
sám pak zpívat se jal a hlas mu lahodně plynul.
O bozích nesmrtelných tu pěl i o temné zemi,
jaký byl počátek jejich a jaký kdo obdržel úděl.
Z bohů všech Mnémosynu svým zpěvem velebil první,
matku to Mus, byť Maiin syn jí v ochranu určen;
slavil pak skvělý syn Diův též ostatní nesmrtné bohy
v pořadí podle stáří a pěl, jak se každý z nich zrodil;
lyru opřenou drže, tak hrál, až vyzpíval všecko.
Cítil Apollón tehdy v svých prsou nesmírnou touhu,
proto se ozval takto a pravil perutná slova:

Lstivý ty škůdce skotu, však dovedný hostiny druhu,
za těch padesát krav mi stojí tohle tvé dílo.
Myslím, že přece svůj spor si vyřídíme již smírně.
Nyní však tohle mi pověz, ty zchytralý rozenče Maiin,
máš-li již od narození to umění podivuhodné
či ti dal některý z bohů neb z lidí smrtelných někdo
vzácný ten dar a sám tě naučil božskému zpěvu?
Podiv mě jímá věru, když nový hlahol ten slyším,

jaký vyloudit neznal ni člověk doposud žádný,
aniž kdo z nesmrtelných, již bydlí v olympských
sídlech,
kromě, ty zbojníku, tebe, jenž Diův syn jsi a Maiin.
Jaký to um v té hudbě, jež dotěrné starosti plaší?
Jaký to způsob hry? Moc trojí v ní sloučena jistě:
radost, milostnou touhu i spánek přivodit sladký.
Já přec olympských Mus jsem průvodcem, kterým je
stále

na péči taneční rej a ladné útvary písní,
jarý do kola ples a píšťal líbezné tóny,
tak však nejal mé srdce z těch umných výkonů žádný,
jakými o slavnostech se jinoši dovedou zaskvít;
nad tvou rozkošnou hrou, ty zrozenče Diův, já žasnu.
Teď však, když ještě malý znáš takové výmysly vzácné,
poseď v klidu, můj milý, a dbej slov staršího dobře!
Nyní zajisté sláva ti u bohů nesmrtelných vzejde,
tobě i mateři tvé. Tu jistou ti prohlásím pravdu:
při tomto dřínovém kopí — já bezpečně uvedu tebe
do sboru nesmrtelných, kde slavný a blažený budeš,
skvostné dary ti dám a nebudeš nakonec zklamán.

Jemu zchytralou řečí zas takto odvětil Hermés:
Ptáš se mě, Apollóne, tak opatrně — vždyť já ti
nikterak neodpírám, bys dosáhl umění mého.
Poznáš to ještě dnes; já úmysly svými i slovy
chci ti být přízniv; však ty, ty dobře rozumíš všemu.
Na prvním místě sedáš, ty Diův rozenče, s bohy,
sličný tak jako silný, a všemoudrý Zeus tě má v lásce
plným zajisté právem a skvělé ti poskytl dary.
Z Diova zjevení znáš prý i bohům příslušné pocty,
od Dia věštby také, ty božské projevy všechny;

poznal jsem nyní sám, jak v umění tomto jsi bohat.
 Tobě však vlastní vůlí lze dovést, co si jen přeješ.
 Když tedy tvoje srdce si žádá na lyru hráti,
 pěj si a hrej jen sám a požívej rozkoše z toho,
 ode mne přijmi ten nástroj a mně, můj milý, dej slávu!
 Zvučnou tu družku v svých rukou třímaje, těš se tou
 hudbou,
 vždyť je to umění tvé, vše vyzpívat krásně a řádně.
 Klidně ji napotom nos a bezpečně k slavnostem
 skvělým,
 k půvabným tanečním rejům a k slavným hostinám
 všude,
 potěchu sladkou pro noc i den. Když kdokoli jiný,
 dovedností a cvikem jsa poučen, bude ji zkoušet,
 dá mu poznat svým zněním, co zvuků lahodí duchu,
 lehce se poddávajíc všem jemným, cvičeným hmatům,
 týrání těžkou rukou však nesnese; když by pak někdo,
 zcela neznalý jsa, hned urputně dorážel na ni,
 bez ladu by mu jen tak a nejistě drnkala jenom.
 Tobě však vlastní vůlí lze dovést, co si jen přeješ.
 Já tedy tobě ji dám, ty Diův přeslavný synu,
 sám pak v úvale horském a na pláni živící koně
 stádem volného skotu chci bujné traviny spásat.
 Později zrodí se z krav, jež s býky se pojímat budou,
 býčků i jalůvek hojně. Tak, myslím, není ti třeba,
 i když si hledíš zisku, se nějak přílišně hněvat.

Domluviv podal mu lyru; i přijal ji Apollón Foibos,
 sám pak svůj lesklý bič hned Hermovi do ruky vloživ,
 střežení stád mu svěřil, což také zrozenec Maiin
 radostně od něho přijal. Tu levicí uchopiv lyru,
 přeslavný Létin syn, bůh svémocný, Apollón Foibos

tepátkem struny zkoušel a nástroj pod jeho rukou
hlasně se rozezvučel; bůh ke hře pak lahodně zapěl.

Potom společně oba ti Dioví synové krásní
obrátili zas krávy tam nazpět k posvátné louce;
sami, lyry se bavíce hrou, se vrátili spěšně
na sněžný Olymp. Tu všemoudrý Zeus byl potěšen

v srdci,

oba pak v přátelství sblížil. A miloval napotom Hermés
napořád Létina syna tak jako už právě v té chvíli,
když mu, jistému střelci, dal darem žádoucí lyru,
ten pak ji o loket opřel a hned hrál dovedně na ni.

Hermés důmyslem novým si jiný zas vynášel nástroj:
syringu zrobil tak, aby zvuk bylo daleko slyšet.

Spolu když kráčeli tak, syn Létin Hermovi pravil:

Bojím se, rozenče Main, ty průvodce úskočné myslí,
abys mi lyru zas nevzal a křivý luk můj snad k tomu;
dánat je Diem tobě ta čest, abys naučil lidi
po širé živné zemi si výměnou získávat věci.

Kdybys mi chtěl však složit tu velkou přísahu bohů,
buď že přikývneš hlavou neb styžským se zařekneš
proudem,

mému srdci jen milé a příjemné všecko bys činil.

Tak tedy Main syn mu slíbil a přikývl hlavou,
nikdy že nevezme víc, co Apollón v majetek získal,
nikdy že nepřijde blíž ani k pevnému obydlí jeho.
Hermovi Létin syn zas přikývl k přátelské shodě,
nikdo že z nesmrtelných mu milejší nebude — bůh ne,
ani snad člověk pošlý od Dia. Na dotvrzení
(orla vtom seslal Zeus. A přísahal Foibos: Já tebe)
pro bohy nesmrtelné a pro lidi učiním poslem,
tebe, mně oddaného a drahého. K tomu pak ještě

dám ti převzácnou hůl, jež hojnost a bohatství nosí,
zlatou, trojrátolestnou, jež uchrání škody a dává
v úkolech zdar, ať dobrých slov je třeba neb činů,
ve všech, jichž znalost já jsem z Diova vnuknutí získal.
Věštectví však, můj milý Diově, na něž jsi zvědav,
souzeno není poznat ni tobě, ni jinému z bohů
nesmrtelných, to zná jen Diova mysl; sám slibem
zavázat jsem se musel a přísahat přísahu velkou,
z bohů žijících věčně že jiný nebude žádný,
nižádný kromě mne znát Diovy úradky moudré.
Nechť ode mne tedy, můj bratře se zlatým prutem,
zvědět, co Zeus, jenž do dálky vidí, v svých úmyslech
chová.

Tak já uškodím jedném a druhým prospěji z lidí,
jak se tak hojně stýkám s tím bédným plemenem
lidským.

Prospěchu nabude ten mým výrokem, kdokoli přijde
provázen hlasem a letem jen věštně významných
ptáků;

tomu můj prospěje hlas a ten mnou nebude zklamán.
Kdo by však, důvěru maje snad k ptákům lichého
hlasu,

rozumné rozvahy prost, chtěl na mé vyzvídat věštbě
a chtěl znáti snad víc než sami bohové věční,
marnou cestou ten půjde, to pravím, já dary však
vezmu.

Jinou věc ti však povím, ty synu bouřného Dia
z matky přeslavné Maie, jenž nosíš od bohů štěstí.
Jsou, věz, jakési ženy věštící, rodné to sestry,
ctíhodné panny, jež rychlými křídly se pyšní;
na hlavě každé z nich se jemný poprašek bělá,

pod svahem Parnáské hory jsou jejich obydlí skryta.
Vlastní věštění znají, jež jako chlapec jsem u stád
od nich poznal a zkoušel; můj otec si nevěšmal toho.
Ty tedy na různé strany se odtud rozlétajíce,
z pláství jídají med a každá plní svůj úkol.
Jen když žlutého medu požijí, octnou se panny
u vytržení a tehdy jsou ochotny zjevovat pravdu;
pakli nenajdou přístup k té božské lahodné krmi,
lživými výroky klamou a jedna se přes druhou plete.
Ty tedy nechávám tobě; těch vyptává se přísně,
sám svou mysl tím bav, a smrtelníka-li najdeš,
uslyší často zjevení tvé, když dovede ptát se.
To měj, rozenče Maiin, a polní lesknové krávy,
koně si k radosti chovej i břemena nosící mezky.

(Když tak promluvil Foibos, těm slovům stvrzení
dodal

s nebe sám otec Zeus a rozkázal, veškerým ptákům,
očima svítícím lvům a kancům bělostných zubů,
ovcím i psům aby vládl, co širá země jich živí,
pánem veškerých stád aby on byl, přeslavný Hermés,
jediným poslem také k Hádovi, určeným řádně,
jenž, jsa bez daru sám, dá jemu nemalou poctu.

Takto osvědčil Foibos svou náklonnost k Maiinu
synu

všelikou laskavostí a Kronovec přidal svou přízeň.
Se všemi smrtelnými i nesmrtelnými je v styku,
zřídka někomu prospěch přinese, napořád zato
šálí za tmavých nocí to plémě smrtelných lidí.

Tak již pozdraven buď, ó rozenče Diův a Maiin!
Jinakou zase písni já ještě vzpomenu tebe.